

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-05-23

SBN 2023-08-22

Diarienummer SBF-2023-01143

Handläggare

Anton Leijonberg

Telefon: 031-368 15 41

E-post: anton.leijonberg@stadsbyggnad.goteborg.se

**Svar på remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet –
Betänkandet Värdet av vinden – Kompensation, incitament
och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften
(SOU 2023:18)**

Förslag till beslut

I stadsbyggnadsnämnden

1. Tjänsteutlåtandet godkänns
2. Tjänsteutlåtandet översänds till stadsledningskontoret som yttrande över remissen
3. Ärendet justeras omedelbart

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden ombeds ta ställning till förslag till kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften, i enlighet med *Värdet av vinden – Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften* (SOU 2023:18), slutbetänkandet på regeringens utredning *Stärkta incitament för utbyggd vindkraft (Incitamentsutredningen)*. Utredningen togs fram efter att regeringen tillsatt en särskild utredare med uppgift att lämna förslag som stärker kommunernas incitament att medverka till utbyggnad av vindkraft, och på system för att kompensera dem vars omgivning påtagligt påverkas av sådan utbyggnad.

I betänkandet *Värdet av vinden* beskrivs slutsatserna angående incitament för kommunen, lokalsamhället, närboende samt ägande av intilliggande fastigheter. Förslaget innefattar rätt till inlösen för intilliggande fastigheter, rätt till intäktsdelning för närboende, samt finansieringsvillkor i kommunens tillstyrkan för lokalsamhället.

Stadsbyggnadsförvaltningen ser i stort positivt på förslaget om finansieringsvillkor, intäktsdelning och inlösen för de som påverkas av en vindkraftsetablering. I utredningen ingår inte förslag till intäkt för kommunerna från statens budget.

Stadsbyggnadsförvaltningen delar betänkandets slutsats att tillräckliga incitament för en väsentlig ökning av kommunal tillstyrkan av vindkraft bara kan uppnås genom att kommunen ges en intäkt genom statlig finansiering eller beskattning.

Stadsbyggnadsförvaltningen ställer sig bakom förslaget om tillfälligt ekonomiskt stöd under åren 2024 – 2027 för att stärka kommunernas förmåga till energiplanering.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kompensation för vindkraft gynnar lokalbefolkningen ekonomiskt, men Stadens ekonomi påverkas inte nämnvärt om inte intäkter vid land- och havsbaserad vindkraft ges plats i förslaget.

Ur ett näringslivsperspektiv finns ett behov av att öka energiproduktionen i regionen. Att öka kommunernas incitament för vindkraftsetableringar kan ge positiva effekter på regionens attraktivitet, möjliggöra omställning av befintlig industri samt nya företagsetableringar inom regionen. Att tillhandahålla förnybar energi till näringslivet är även en konkurrensfördel på den internationella marknaden vid nya etableringar. Att på ett regionalt plan samverka för att tillgodose näringslivets behov är av särskild vikt för Göteborgs Stad.

Bedömning ur ekologisk dimension

Genom föreslagna åtgärder bedöms incitamenten för godkännande av vindkraftparker kunna öka, vilket innebär förbättrade förutsättningar för etablering av vindkraftparker inom kommunen. Ökad andel förnyelsebar energi innebär förutsättningar för ett mer ekologiskt hållbart samhälle.

Bedömning ur social dimension

Kompensation för vindkraft gynnar lokalbefolkningen och lokalsamhället. En ökad andel förnyelsebar energi innebär förutsättningar för ett mer ekologiskt hållbart samhälle, vilket har potential att innebära förbättrad hälsa hos befolkningen i staden. Vidare kan kompensation bidra till ökad social och samhällsmässig acceptans för vindkraft.

Bilagor

1. Värdet av vinden – kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften. Del 1: Överväganden och lagförslag
2. Värdet av vinden – kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften. Del 2: Bilagor

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden ombeds ta ställning till förslag till kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften, i enlighet med *Värdet av vinden – Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften* (SOU 2023:18), slutbetänkandet på regeringens utredning *Stärkta incitament för utbyggd vindkraft (Incitamentsutredningen)*. Remissvaret ska lämnas till stadsledningskontoret senast den 23 augusti, som ska överlämna Stadens remissvar till Klimat- och näringslivsdepartementet. Stadsbyggnadsförvaltningen har getts förlängd svarstid av stadsledningskontoret för att hinna behandla ärendet i nämnd.

Beskrivning av ärendet

Stadsbyggnadsnämnden, miljö- och klimatenämnden och Göteborg Energi AB ombeds av stadsledningskontoret ta ställning till förslag till kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften, i enlighet med *Värdet av vinden – Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften*, slutbetänkandet på regeringens utredning *Stärkta incitament för utbyggd vindkraft (Incitamentsutredningen)*. Remissen har även skickats till Göteborgs Hamn AB för kännedom och eventuellt yttrande.

Utredningen togs fram efter att regeringen den 7 april 2022 tillsatt en särskild utredare med uppgift att lämna förslag som stärker kommunernas incitament att medverka till utbyggnad av vindkraft, och på system för att kompensera dem vars omgivning påtagligt påverkas av sådan utbyggnad. Den 24 november 2022 beslutade regeringen att finansiering som ska stärka kommunernas incitament inte ska ske från statens budget. De närboende och lokalsamhället kan få ekonomisk ersättning från verksamhetsutövarna, men inte kommunerna.

Figur 1. Illustration av förslag på incitament och kompensationssystem

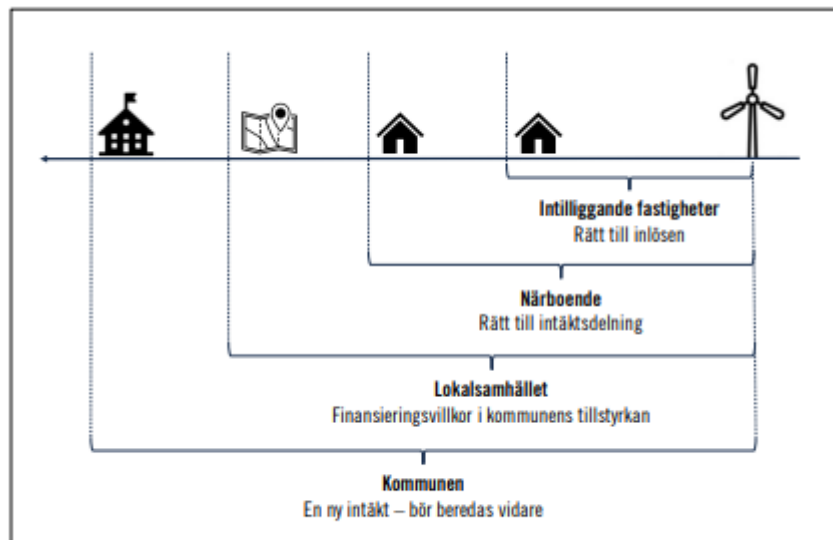

Illustration: Incitamentsutredningen.

Förslaget innefattar rätt till inlösen för intilliggande fastigheter, rätt till intäktsdelning för närboende, samt finansieringsvillkor i kommunens tillstyrkan för lokalsamhället (föreningsliv, lokalt näringsliv, infrastruktur samt natur- och kulturmiljöer runt vindkraftsparken). Betänkandet av förslaget överlämnades i *Värdet av vinden – Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften* i

april 2023. I betänkandet beskrivs slutsatserna angående incitament för kommunen, lokalsamhället, närboende samt ägande av intilliggande fastigheter.

I *Värdet av vinden* bedöms att det viktigaste har varit att säkerställa att förslagen väsentligt ökar kommunernas tillstyrkan av vindkraft, men samtidigt inte fördyrar för vindkraften så att investeringsintresset minskar väsentligt. Bedömningen i betänkandet är att det med förslagen kommer att finnas ett fortsatt tillräckligt investeringsintresse i svensk vindkraft, men att förslagen samtidigt inte kommer att öka kommunernas tillstyrkan i någon väsentlig mån. Anledningen är att förslag till intäkt för kommunerna från statens budget inte ingår i utredningen. Detta bör enligt betänkandet utredas vidare, med slutsatsen att tillräckliga incitament för en väsentlig ökning av kommunal tillstyrkan av vindkraft bara kan uppnås genom att kommunen ges en intäkt genom statlig finansiering eller beskattning.

I betänkandet föreslås även att ett tillfälligt ekonomiskt stöd införs under åren 2024 – 2027 för att stärka kommunernas förmåga till energiplanering, med fokus på planering av utbyggd fossilfri elproduktion (inklusive fysisk planering av vindkraft).

Modern vindkraft innebär påverkan på sin omgivning, men skapar samtidigt det betydande värdet att den kan produceras till lågt pris och går att bygga ut snabbt, i takt med Sveriges omställningsbehov. Det anses finnas få eller inga andra alternativ till vindkraften för att möta detta behov.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Förslaget rör främst landbaserad vindkraft, då havsbaserad vindkraft i regel är belägen avsevärt längre ifrån boende och verksamheter. Tidigare utredningar i Göteborg har visat på att möjligheten till landbaserad vindkraft i kommunen är begränsad, vilket innebär att den typ av ersättning som förslaget lyfter möjligen inte blir aktuell i Göteborg. Det pågående arbetet med tillägg till översiktsplanen för produktion och lagring av förnyelsebar energi kommer att belysa möjligheter till såväl land- som havsbaserad vindkraft inom Göteborg.

Behovet av att ställa om till förnyelsebar energi är stort i såväl Göteborg som Västra Götaland och Sverige. Göteborgs energiförbrukning ökar och förväntas dubblas under kommande decennier. Vindkraft, i synnerhet landbaserad, är enligt betänkandet den energiproduktion som idag är billigast och snabbast, och därmed mest effektiv på kort sikt.

Stadsbyggnadsförvaltningen ser i stort positivt på förslaget om finansieringsvillkor, intäktsdelning och inlösen för de som påverkas av en vindkraftsetablering. Om de som påverkas av en vindkraftsetablering ges ersättning kan motståndet mot vindkraft enligt rapporten förväntas minska, vilket har potential att leda till att kommunerna godkänner fler vindkraftparker. Stadsbyggnadsförvaltningen ser dock störst nytta i att kommunerna ges en intäkt från land- och havsbaserad vindkraft genom statlig finansiering eller beskattning, vilket inte ingår i utredningens direktiv. Förvaltningen ser därmed stora nyttor i att denna fråga utreds vidare, antingen genom att förslaget kompletteras med möjligheter till intäkter, eller genom en separat utredning.

Stadsbyggnadsförvaltningen ställer sig bakom förslaget om tillfälligt ekonomiskt stöd under åren 2024 – 2027 för att stärka kommunernas förmåga till energiplanering, med

fokus på planering av utbyggd fossilfri elproduktion (inklusive fysisk planering av vindkraft).

Henrik Kant

Jenny Adler

Stadsbyggnadsdirektör

Avdelningschef Strategi och taktik